

Lieta C-52/22

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2022. gada 26. janvāris

Iesniedzējtiesa:

Bundesverwaltungsgericht (Austrija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2022. gada 17. janvāris

Pieteicējs:

BF

Atbildētāja:

*Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter, Eisenbahnen und
Bergbau*

Pamatlietas priekšmets

Federālā ierēdņa pensijas kopuma apmēra noteikšana – atšķirības laikā, kad pirmoreiz indeksētas APG [*Allgemeiner Pensionsgesetz*, Vispārīgā pensiju likuma] vecuma pensijas un federālo ierēdņu pensijas kopuma, ņemot vērā inflāciju – Atšķirīgas attieksmes novēršana, tomēr bez atpakaļejoša spēka – Tiesiskās drošības, iegūto tiesību saglabāšanas un iedarbīguma principi

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un tiesiskais pamats

Direktīvas 2000/78/EK 2. panta 1. punkta un 2. punkta a) apakšpunkta, kā arī 6. panta 1. punkta interpretācija atbilstoši LESD 267. pantam

Prejudiciālais jautājums

Vai Padomes Direktīvas 2000/78/EK (2000. gada 27. novembris), ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju, 2. panta 1. punkts un 2. punkta a) apakšpunkts, kā arī 6. panta 1. punkts vai attiecīgi Savienības tiesību principi, proti, tiesiskās drošības, iegūto tiesību saglabāšanas un iedarbīguma principi ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem nav saderīgs tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, saskaņā ar kuru tādu ierēdņu grupai, kuri līdz 2021. gada 1. decembrim ieguva tiesības uz pensiju (*Pensionsgesetz* 1965 [1965. gada Pensiju likumā] paredzēto pensijas kopumu), izdienas pensija pirmoreiz ir indeksējama tikai no tā kalendārā gada 1. janvāra, kas ir otrais nākamais gads pēc gada, kurā radušās tiesības uz izdienas pensiju, savukārt tādu ierēdņu grupai, kuri tiesības uz izdienas pensiju (1965. gada Pensiju likumā paredzēto pensijas kopumu) ieguva vai attiecīgi iegūs tikai pēc 2022. gada 1. janvāra, izdienas pensija pirmoreiz ir indeksējama jau ar tā kalendārā gada 1. janvāri, kas ir nākamais pēc gada, kurā radušās tiesības uz izdienas pensiju.

Piemērojamās Savienības tiesību normas

Padomes Direktīvas 2000/78/EK (2000. gada 27. novembris), ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju, 1. pants, 2. panta 1. punkts un 2. punkta a) apakšpunkts, 3. pants, 6. panta 1. punkts un 9. panta 1. punkts

Piemērojamie valsts tiesību akti

1965. gada Pensiju likuma 41. panta 2. punkts *BGBI*. I Nr. 135/2020 redakcijā:

“Izdienas un apgādnieka zaudējuma pensijas, kas piešķiramas, pamatojoties uz šo federālo likumu, izņemot 26. pantā paredzēto papildu pabalstu, indeksē tajā pašā laikā un tādā pašā apmērā kā pensijas, kas tiek piešķirtas likumiskās sociālās pesiju apdrošināšanas sistēmas ietvaros:

- 1) ja tiesības uz pensiju ir pastāvējušas jau pirms attiecīgā gada 1. janvāra [...].

Atkāpjoties no pirmajā teikumā noteiktā, izdienas pensijas pirmo indeksāciju veic, sākot tikai ar tā kalendārā gada 1. janvāri, kas ir otrais nākamais pēc gada, kurā radušās tiesības uz izdienas pensiju. [...].”

Ar *BGBI*. I Nr. 210/2021 *PG* 41. panta 2. punkta pēdējais minētais teikums tika izteikts jaunā redakcijā, kas ir spēkā kopš 2022. gada 1. janvāra:

“Atkāpjoties no pirmajā teikumā noteiktā, izdienas pensijas pirmo indeksāciju veic šādi:

Izdienas pensijas, kuras tiesības pastāv, kopš kreisajā ailē minētās iepriekšējā kalendārā gada pirmās dienas, sākot ar 1. janvāri, reizina ar labajā ailē minēto indeksācijas faktora procentuālo likmi.

1. janvāris 100 %

$$[..]$$

1. jūlijs 40 %

$$[..]$$

1. oktobris 10 %

Izdienas pensijas, kuras tiesības pastāv no iepriekšējā kalendārā gada 1. novembra vai 1. decembra, pirmoreiz indeksē, sākot ar tā kalendārā gada 1. janvāri, kas ir otrais nākamaispēc gada, kurā radušās tiesības uz izdienas pensiju. [..]”

PG 1965, BGBl. I Nr. 65/2015, 99. pants ir formulēts šādi:

“XIII IEDALA

Īpaši noteikumi ierēdņiem, kas dzimuši pēc 1954. gada 31. decembra

Paralēlais aprēķins

99. § 1. XIII iedaļa ir piemērojama vienīgi ierēdņiem, kuri dzimuši pēc 1954. gada 31. decembra un pirms 1976. gada 1. janvāra, ar kuriem publiski tiesiskās dienesta attiecības ar federāciju izveidotas pirms 2005. gada 1. janvāra un kuri 2004. gada 31. decembrī atradās dienestā.

2. Ierēdnim ir tiesības uz atbilstoši šā federālā likuma noteikumiem aprēķinātas izdienas pensijas vai profesoru vai augstskolas pasniedzēju pensijas saņemšanu tikai tādā apmērā, kas atbilst šā likuma 7. pantā vai attiecīgi 90. panta 1. punktā paredzētajai procentuālajai daļai, kura izriet no šā ierēdņa līdz 2004. gada 31. decembrim uzkrātā dienesta laika, kas viņam dod tiesības uz pensiju.

3. Papildus izdienas pensijai vai profesoru vai augstskolas pasniedzēju pensijai ierēdnim aprēķina pensiju, pamatojoties uz *APG*, proti, *APG* 6. panta 3. punktu un 15. panta 2. punktu redakcijā, kas bija spēkā 2013. gada 31. decembrī. Šīm vajadzībām *APG* 15. pantu un 16. panta 5. punktu nepiemēro. Tiesības uz *APG* paredzēto pensiju pastāv apmērā, kas atbilst starpībai starp 2. punktā minēto procentuālo likmi un 100 %.

$$[..]$$

5 Ierēdņa pensijas kopums sastāv no 2. punktā minētās izdienas pensijas vai profesoru vai augstskolas pasniedzēju pensijas un 3. punktā minētās pensijas attiecīgā proporcionālā apmēra”.

Allgemeines Sozialversicherungsgesetz [Vispārīgās sociālās apdrošināšanas likuma] 108.h panta 1. punkts:

“Ar katra gada 1. janvāri:

a) ikvienas pensijas, kura tiek maksāta pensiju apdrošināšanas sistēmas ietvaros un kuras atsaucis diena (223. panta 2. punkts) ir pirms šā gada 1. janvāra, [..]

apmēru reizina ar indeksācijas koeficientu. [..]”

Ar *BGBI*. I Nr. 28/2021 *ASVG* 108.h pants tika papildināts ar šādu punktu:

“1.a Atkāpjoties no 1. punkta, pirmo indeksāciju veic tādejādi, ka pensijas, kuru atsaucis diena (223. panta 2. punkts) ir kreisajā ailē minētajā pirms indeksācijas pagājušā kalendārā gada kalendārajā mēnesī, sākot ar 1. janvāri, palielina par labajā ailē minēto procentuālo likmi par palielināmo summu, kas izrietētu no indeksācijas koeficienta:

Februāris	90 %
Marts	80 %
Aprīlis	70 %
Maijs	60 %
Jūnijs	50 %
Jūlijs	40 %
Augusts	30 %
Septembris	20 %
Oktobris	10 %

Ja atsaucis diena ir novembrī vai decembrī kalendārajā gadā pirms indeksācijas, pirmo indeksāciju veic, sākot ar tā kalendārā gada 1. janvāri, kas ir otrais nākamais gads pēc atsaucis dienas. [..]”

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Pieteicējs (turpmāk tekstā – “BF”) devās pensijā pēc mēneša, kurā viņš sasniedza 62 gadu vecumu, t.i., 2020. gada 1. jūlijā. Ar spēkā esošu *Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter, Eisenbahnen und Bergbau* (turpmāk tekstā – “BVAEB”) 2020. gada 2. decembra lēmumu tika konstatēts, ka BF, sākot ar 2020. gada

1. jūliju, ir tiesības uz Pensiju likumā (turpmāk tekstā – “PG”) paredzēto pensijas kopumu 4455,43 EUR apmērā (bruto mēnesī). Šis pensijas kopums sastāv no izdienas pensijas 3716,82 EUR apmērā, PG 90.a pantā paredzētās piemaksas 327,53 EUR apmērā un proporcionālas APG) paredzētās pensijas 411,08 EUR apmērā.
- 2 Ar 2021. gada 26. februāra vēstuli BF lūdza pieņemt jaunu lēmumu par viņa tiesībām uz pensiju, sākot ar 2021. gada 1. janvāri. Ar BVAEB 2021. gada 19. marta lēmumu tika konstatēts, ka pensijas kopuma apmērs, uz kuru pieteicējam ir tiesības, pēc 2021. gada 1. janvāra nemainās, jo saskaņā ar PG 41. panta 2. punktu pirmo indeksāciju, ņemot vērā inflāciju, veic, sākot tikai ar 1. janvāri tajā otrajā nākamajā kalendārajā gadā pēc gada, kurā iegūtas tiesības, t.i., sākot ar 2022. gada 1. janvāri. BF 2021. gada 6. aprīlī, ievērojot termiņu, šo lēmumu pārsūdzēja *Bundesverwaltungsgericht* [Federālajā administratīvajā tiesā].

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 3 BF apgalvo, ka viņš kā federālais ierēdnis, sasniedzis 62 gadu vecumu 2020. gada 1. jūlijā sāka saņemt “koridorpensiju”. Atbilstoši PG 99. pantam veiktais paralēlais aprēķins liecinot, ka viņa ierēdņa pensijas apmērs daļēji esot aprēķināms, pamatojoties uz PG normām, un daļēji, pamatojoties uz ASVG ietvertoregulējumu. Viņš uzskata, ka PG 41. panta 2. punkta pēdējais teikums ir pretrunā vienlīdzības principam un ka līdz ar to tas neatbilst konstitūcijai, jo tas nozīmējot, ka arī APG daļa netiek indeksēta, ņemot vērā inflāciju, lai gan vispār APG pensijas (t.i., visas pensijas, kurām netiek piemērots kombinēts un paralēls aprēķins PG 99. panta izpratnē) tiek indeksētas jau pirmajā nākamajā gadā pēc pensionēšanās – atbilstoši ASVG 108.h panta 1a. punktam. BF norāda arī uz Savienības tiesību normu pārkāpumu. Aprakstītā nevienlīdzība skarot tikai gados vecākus ierēdņus, proti, tos, kas dzimuši laikā no 1955. līdz 1975. gadam, bet tās neesot sekas pensiju sistēmas pielāgošanai demogrāfiskajai attīstībai. Pamatojoties uz PG 41. panta 2. punkta jauno redakciju, kas ir spēkā no 2022. gada 1. janvāra, atbilstoša tūlītēja pensiju indeksācija tiek veikta arī attiecībā uz ierēdņiem, uz kuriem attiecas ASVG. Šāds regulējums novēršot to, ka ierēdņi turpmāk nonāktu nelabvēlīgākā stāvoklī salīdzinājumā ar ASVG pensionāriem, kas valdības likumprojekta anotācijā esot arī nepārprotami pamatots ar apsvērumiem par taisnīgumu pret ierēdņiem. Tomēr saskaņā ar ieplānoto likuma formulējumu minētais netiks piemērots ar atpakaļejošu spēku, kas nozīmējot, ka BF turpina atrasties nelabvēlīgākā stāvoklī salīdzinājumā ar ASVG pensionāriem.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma izklāsts

- 4 PG paredzētā pensija, uz kuru ir tiesības federālajam ierēdnim, ir pielīdzināma ierēdņu atalgojumam Direktīvas 2000/78/EK 3. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē. Tas tā ir arī gadījumos, kad runa ir par pensijas kopumu, kas piešķirams uz PG 99. panta 5. punkta pamata (skat. Tiesas 2015. gada 21. janvāra spriedumu

Felber, C-529/13, 24. punkts). Tādēļ tās attiecīgais apmērs ir jānosaka, ņemot vērā direktīvas 2. un 6. pantu.

- 5 No vienas puses, Austrijas *Verwaltungsgerichtshof* [Administratīvā tiesa] savā judikatūrā attiecībā uz *PG* paredzētās izdienas pensijas salīdzināmību ar *ASVG* pensiju sistēmu pieņem, ka publiski tiesisko dienesta attiecību (ieskaitot pensijas attiecības) gadījumā un sociālās apdrošināšanas lietu gadījumā runa ir par būtībā atšķirīgām tiesību nozarēm, kas nozīmē, ka nav pamatotas no (vienkārša) “salīdzinājuma šķēršgriezumā” izrietošas bažas konstitucionālo tiesību ziņā. Turklāt saskaņā ar Austrijas *Verfassungsgerichtshof* [Konstitucionālās tiesas] pastāvīgo judikatūru likumdevējam ir samērīgi plaša rīcības brīvība valsts ierēdņu dienesta, atalgojuma un pensiju tiesību regulēšanā.
- 6 Tomēr, no otras puses, ir jāņem vērā *BF* arguments, ka Austrijas likumdevējs ar 2022. gada 1. janvāri *PG* 41. panta 2. punktā ietverto normu ir grozījis tādējādi, ka tādu ierēdņu pensijas kopums, kuriem tiesības uz *PG* paredzēto izdienas pensiju (pensijas kopumu) ir (tikai) no 2022. gada 1. janvāra, atbilstoši apmēram tiekot indeksētas jau ar tā kalendārā gada 1. janvāri, kas ir nākamais pēc gada, kurā radušās tiesības uz izdienas pensiju, savukārt *BF* gadījumā joprojām esot spēkā “gaidīšanas gads”, un viņa pensijas kopums tiekot indeksēts tikai no kalendārā gada, kas ir otrais nākamais pēc gada, kurā radušās tiesības uz izdienas pensiju. Šis likuma grozījums netika pieņemts ar atpakaļejošu spēku, kas varētu būt pretrunā Tiesas judikatūrā noteiktajam pienākumam pilnīgi novērst diskrimināciju (skat. 2019. gada 7. oktobra spriedumu C-171/18, EU:C:2019:839, *Safeway*, 24. punkts). Saskaņā ar Tiesas judikatūru risks, ka būtiski tiks ietekmēts attiecīgās pensiju shēmas finansiālais līdzsvars, gan var būt primārs vispārējo interešu iemesls, lai nepiemērotu atpakaļejošu spēku (skat. spriedumu *Safeway*, 43. punkts), tomēr Austrijā ierēdņiem izdienas pensijas netiek maksātas no pensiju shēmas, bet gan no valsts budžeta. Lai gan budžeta apsvērumi var būt dalībvalsts sociālās politikas lēmumu pamatā, tie paši par sevi nevar būt likumīgs mērķis Direktīvas 2000/78/EK 6. panta 1. punkta izpratnē.